

Examenul național de bacalaureat 2025

Proba E. d)

Psihologie

Simulare

Profilul umanist din filiera teoretică, profilul servicii din filiera tehnologică și toate profilurile și specializările din filiera vocațională, cu excepția profilului militar

- **Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.**
- **Timpul de lucru efectiv este de trei ore.**

I TÊTEL

(30 pont)

Îrja a vizgalapra a helyes válasznak megfelelő betűjelet! Egyetlen helyes válaszlehetőség van.

1. Az észleléssel ellentétben az érzékelést a következő tulajdonságok jellemzik:

a. a tárgyak konkrét	c. a tárgyak izolált
b. a tárgyak teljes	d. a tárgyak absztrakt

2. Mivel az ingerek az érzékszervekre való közvetlen hatás által jönnek létre, az észlelésről azt mondhatjuk, hogy egy olyan kép, amely:

a. tartalomban gazdag	c. kontextushoz viszonyított
b. elsődleges	d. másodlagos

3. A képzetalkotás mentális síkon újraalkot, majd teljesen és egyidejűleg visszaad minden információt egy tárgyról. Ezért az ilyen képről megállapíthatjuk, hogy:

a. tapasztalati	c. egyszerű
b. szenzoros	d. panorámikus

4. Azt a pszichés folyamatot, amely ingerek vagy belső dinamikus tényezők (szükségletek, érdekek, meggyőződések stb.) halmazát jelöli ki, és amely meghatározza és irányítja a viselkedést tekinthetjük:

a. érzelemnek	c. akaratnak
b. figyelemnek	d. motivációnak

5. Azokat az expresszív változásokat, amelyekben az arc mozgékony elemei részt vesznek (például a szemek kinyitása, az ajkak mozgása, a tekintet iránya, a szemöldök helyzete stb.), és amelyeken keresztül ki tudunk fejezni bizonyos érzelmi átéléseket, úgy nevezzük, hogy:

a. mimika	c. pantomim
b. vegetatív változások	d. szervi változások

6. Az egy tárgyra, jelenségre, tevékenységre stb. fókuszáláson keresztül megvalósuló figyelemnek azt a formáját, amely a tudat által nem irányított, önmagától és pszicho-neurológiai energiák felhasználása nélkül valósul meg, és amely irányításának az alapja a mechanikus velünk született reflex nevezhetjük:

a. szellemi figyelemnek	c. akaratlan figyelemnek
b. akaratlagos figyelemnek	d. posztvoluntáris figyelemnek

7. A halogatás, mint akarat negatív tulajdonsága, úgy nyilvánul meg, mint az okok, célok, eszközök stb. közötti hosszan tartó és indokolatlan ingadozás, a döntéshozatal elodázása. Ennek ellentétének tekinthetjük a:

a. határozottság	c. szilárdságot
b. kitartást	d. kezdeményezést

8. A kreativitás legmagasabb szintjét, amelyen az eredetiség olyan magas, hogy forradalmi változásokat idéz elő egy területen, a kreativitás következő típusa ként jelölük:

a. innovatív	b. expresszív	c. inventív	d. teremtő

9. A másodlagos szükségletek:

a. velünk születettek	c. az élet során alakul ki
b. biztosítja a szervezet fizikai integritását	d. közös az emberekben és állatokban

10. Azok az érzelmi folyamatok, amelyek veleszületettek, spontánok, rosszul szervezettek, ösztönösek és hajlamosak elkerülni a tudatos irányítást

a. komplexek	b. elsődlegesek	c. másodlagosak	d. felsőbbrendűek

II. TÉTEL

(30 pont)

Adott az alábbi szöveg:

Az emberi pszichés rendszer előfeltétele minden komponensének edzése, annak a bonyolult folyamatnak a megvalósításában, amely a környezetbe való integrációt jelenti. A sokoldalú és változatos igények, amelyeknek az emberi pszichét szolgálatba állítjuk állandóan mozgósítják annak korábbi tapasztalatait, de új megoldások keresésére is kényszerítik azt. Így az emlékezet és a képzelet az emberi pszichés rendszer két olyan összetevője, amelyek egymással kölcsönhatásba lépnek, és együtt elemezhetőek, anélkül, hogy figyelmen kívül hagynák a rendszer összes többi elemével való kapcsolatukat.

a) Pontosítsa a jelentését két lelki folyamatnak/jelenségnek melyre utalást talál a szövegben!

6 pont

b) Írja le három jellemzőjét az a) pontban megnevezett egyik lelki folyamatnak/jelenségnek!

6 pont

c) Magyarázza meg szövegben tárgyalt és az a) pontban meghatározott lelki folyamatok/jelenségek közötti kölcsönhatást körülbelül egy oldal terjedelemben, a fogalmakat a sajátos pszichológiai jelentésükben használva.

8 pont

d) Szemléltesse egy konkrét példán keresztül a képzelet egyik formáját!

4 pont

e) Érveljen saját álláspontja mellett az emlékezet abszolút szükséges voltára vonatkozóan.

6 pont

III. TÉTEL

(30 pont)

Olvassa el figyelmesen az alábbi szöveget:

„Napjainkban nagyon nehéz lenne olyan embert találni, aki ne hallott volna Sigmund Freudról. Akár az álmok világáról, akár a tudattalanról van szó, az ő neve kötelező hivatkozási pont mind a filozófiai kérdésekben járatlan laikusoknak, mind a szaktudósoknak (...).

A Freudról készült számos fennmaradt fényképen egy sűrű, általában ősz szakállú férfi látható, akinek szúrós szemeit gyakran kerek szemüveg keretezi. Szinte mindegyiken szomorú arccal látjuk őt. Ez a szigorú viselkedés egy arrogáns, beképzelt és dogmatikus értelmiségi benyomását keltheti. Semmi sem állhatna távolabb a valóságtól. Sigismund Freud kedves, közvetlen ember volt, korántsem volt beképzelt. Ellenkezőleg, nagyon gyakran hangoztatta, hogy nem sok szellemi képességgel van felruházva. Amikor a hozzá közel álló emberek vették körül, Freud mindig vidám volt és humorérzékről tett bizonyosságot. Természetesen, amikor elméletei védte, kitartó, sőt makacs volt, de semmiképpen sem dogmatikus vagy hajthatatlan. Éppen ezért toleráns természete és az igazságszeretete tette őt kedveltté barátai és számos munkatársa körében (...).

Ami a személyes kapcsolatait illeti, Freud mindig is nagyon diszkrét volt. A Martha-val való négyéves jegyesség korszakából származó levelezés nagy része fennmaradt. Ő lett az osztrák pszichoanalitikus felesége, akitől hat gyermeke született. Például ez a meglepő levél felfedi Freud bájosan tiszta és ugyanakkor szándékosan őszinte jellemét.: „Tudom, hogy nem vagy szép abban az értelemben, ahogy egy festő vagy szobrász ezt a szót használná. Ha ragaszkodsz a szavak jelentésének szigorú meghatározásához, akkor el kell ismernem, hogy nem vagy szép. Én azonban soha nem hízelegtem neked a szavaimmal. És igenis, ha tévedhetek, akkor sem tudok hízelegni. Amit érzékeltetni akartam, az az, hogy a lényed bája mennyire tükröződik az arcodon és a testeden, hogy a megjelenésed mennyire árulkodik arról, hogy mennyire kedves, nagylelkű és kiegyensúlyozott vagy. Ami engem illet, a formális szépség iránt mindig is érzéketlen voltam” (...).

Freud elméleteinek eredetisége és bátorsága, valamint személyes állhatatossága, szigora és rendkívüli intellektuális őszintesége csodálatra méltó tudóssá és értelmiségivé teszik őt. Könnyen elképzelhető tehát, hogy Sigmund Freud és a pszichoanalízis területén elért eredményei továbbra is lenyűgözik a jövő nemzedékeit”.

(Marc Pepiol Marti, *Freud. Călătorie în adâncurile eului*, Editura Litera, București, 2020)

1. Nevezze meg C. G. Jung elmélete alapján Freud temperamentumának típusát. Írjon a szöveg alapján két gondolatot/kijelentést, amely alátámasztja adott választát! Pontozva van:

a. Freud temperamentumának C.G. Jung elmélete szerinti megnevezése

2 pont

b. a szöveg bármely két olyan gondolatnak/állításnak a kiválasztása, amely az adott választ alátámasztja

4 pont

2. Úgy gondolja, hogy Freud egy szerény személy? Egy a szövegre való hivatkozással indokolja meg adott választát.

4 pont

3. A szöveg Freudra való tekintettel kijelenti, hogy a Martha-nak küldött levele felfedi számunkra Freud elbűvölően kedves karakterét és egyben Freud őszinte szándékát. A megadott szöveg alapján említsen meg két okot, amelyek alátámasztják ezt az állítást! **6 pont**
4. Mutassa be, fél oldal terjedelemben G. W. Allport elmélete alapján, Freud jellemét, kiemelve ennek egy kardinális és két fő vonását! Pontozásra kerül:
- a. Freud jellemének egy kardinális vonásának kiemelése **2 pont**
 - b. Freud jellemének bármely két központi vonásának kiemelése **4 pont**
 - c. a bemutatás koherenciája **1 pont**
 - d. a terjedelmi keretekhez való igazodás **1 pont**
5. Érvekkel támassza alá a gondolatot, miszerint *az ember nem személyiséggel születik, hanem személyiséggé válik.* **6 pont**